

Список використаних джерел.

1. Богоявленська Д.Б. Психология творческих способностей/ Д.Б.Богоявленская. – М.: Издательский центр Академия, 2002. – 320 с.
2. Д.Гілфорд. Три сторони мислення.//Психология мышления. - М., 1965.
3. Кравченко Н.І. Философия и формирования творческой личности инженера/<http://intkonf.org/kravchenko-ni-filosofiya-i-formirovanie-tvorcheskoi-lichnosti-inzhenera>.
4. Пономарёв Я.А. Психология творчества: перспективы развития/Я.А.Пономарёв//Психологический журнал. – 1994. - №6. – С. 38-50.
5. Трішина С.В. Анализ проблемы креативности в современной психолого-педагогической науке.//Интернет-журнал «Эйдос» - 2006.
6. Трік Х.Є. Психология мышления./ Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер, В.В.Петухова. - М., 1988. - С. 357-362.
7. Шаров А.С.. Рефлексия в развитии личности.//Рефлексия, образование и интеллектуальные инновации (материалы второй Всероссийской конференции). Новосибирск, 1995. - С. 224-225.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ДО ТЕСТОВОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

УДК: 378

Н.Д. Ремез

У статті подано аналіз таких педагогічних умов, як: забезпечення мотивації вчителів гуманітарних дисциплін до ефективного тестового оцінювання навчальних досягнень учнів; забезпечення реалізації андрагогічних принципів навчання в процесі підготовки вчителів гуманітарних дисциплін у післядипломній освіті до тестового оцінювання навчальних досягнень учнів; створення банку інформаційно-методичних ресурсів для забезпечення якості тестового оцінювання навчальних досягнень учнів при вивченні гуманітарних дисциплін.

Ключові слова: тестове оцінювання навчальних досягнень учнів, тестування, педагогічні умови.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ЭФФЕКТИВНОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ ГУМАНИТАРНЫХ ДИСЦИПЛИН В ПОСЛЕДИПЛОМНОМ ОБРАЗОВАНИИ К ТЕСТОВОМУ ОЦЕНИВАНИЮ УЧЕБНЫХ ДОСТИЖЕНИЙ УЧЕНИКОВ

В статье представлен анализ таких педагогических условий, как: обеспечение мотивации учителей гуманитарных дисциплин к эффективному тестовому оцениванию учебных достижений учеников; обеспечение реализации андрагогических принципов обучения в процессе подготовки учителей гуманитарных дисциплин в последипломном образовании к тестовому оцениванию учебных достижений учеников; создание банка информационно-методических ресурсов для обеспечения качества тестового оценивания учебных достижений учеников при изучении гуманитарных дисциплин.

Ключевые слова: тестовое оценивание учебных достижений учеников; тестирование, педагогические условия.

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF HUMANITIES TEACHERS EFFECTIVE TRAINING AT THE TIME OF POSTGRADUATE EDUCATION FOR STUDENTS

N. Remez

In the article is given an analysis of such pedagogical conditions as: providing motivation for humanities teachers for effective academic achievements testing; ensuring realization of andragogical teaching principles at the time of postgraduate education for academic achievements testing; creation of information-methodological recourse bank for guaranteeing the quality of academic achievements testing while studying humanity disciplines.

Key words: students' academic achievements testing, testing, pedagogical condition.

У науково-методичних джерелах, зокрема у словнику-довіднику з професійної педагогіки (за ред. А. Семенової), педагогічні умови трактуються як обставини, від яких залежить та відбувається цілісний продуктивний педагогічний процес професійної підготовки фахівців, що опосередковується активністю особистості, групою людей [11, с. 243]. Враховуючи вищезазначене положення, нами визначено педагогічні умови підготовки вчителів гуманітарних дисциплін у післядипломній освіті до тестового оцінювання навчальних досягнень учнів, а саме: забезпечення мотивації вчителів гуманітарних дисциплін до ефективного тестового оцінювання навчальних досягнень учнів; забезпечення реалізації андрагогічних принципів навчання в процесі підготовки вчителів гуманітарних дисциплін у післядипломній освіті до тестового оцінювання навчальних досягнень учнів; створення банку інформаційно-методичних ресурсів для забезпечення якості тестового оцінювання навчальних досягнень учнів при вивченні гуманітарних дисциплін. Розглянемо їх більш детально.

Слід зазначити, що саме забезпечення *мотивації вчителів гуманітарних дисциплін до ефективного тестового оцінювання навчальних досягнень учнів* є першоосновою вирішення поставлених перед нами завдань. Засобами реалізації цієї педагогічної умови є: аналіз потреб вчителів гуманітарних дисциплін в удосконаленні вмінь та навичок щодо тестового оцінювання навчальних досягнень учнів; проведення дискусій, круглих столів, спрямованих на усвідомлення вчителями гуманітарних дисциплін особистісної, професійної та соціальної значущості оцінювальної діяльності, а також її впливу на навчально-виховний процес.

Проблема вивчення потреб була неодноразово предметом багатьох наукових досліджень, однак, поряд з іншими визначеннями зацентруємо увагу на твердженні А. Маршалла, що потреба — це спонукальні мотиви рушійних сил, що є об'єктивною основою «ідеальних спонукань» — інтересів, бажань, цілей тощо [8]. Оскільки мотиви і потреби знаходяться у тісному зв'язку, який пояснюється схожістю сутностей (потреби — це нестача чогось, а мотив — спонукання людини до чогось), то мотиви з'являються майже одночасно з виникненням

потреб. Але, на відміну від потреб, мотив не тільки спонукає людину до дії, а й визначає, що треба зробити і як саме здійснюватиметься ця дія. Таким чином, можна відзначити, що за однакової потреби у різних вчителів гуманітарних дисциплін можуть виникати неоднакові мотиви і дії. Водночас ті самі мотиви можуть спричиняти неоднакові дії і, навпаки, ідентичні дії можуть породжуватися різними мотивами. Важливо також відзначити, що за відповідального ставлення вчителів гуманітарних дисциплін до роботи, за умови правильного планування своєї діяльності та економного і раціонального нормування часу на окремий вид роботи їхня діяльність буде ефективною і результативною.

На погляд провідних науковців (В. Кухаренко та ін.), потреби є основним джерелом активності у пізнавальній і практичній діяльності людини. Задовольняючи свої потреби, людина має віднайти для цього найкращі шляхи і засоби в складній соціальній ситуації, вона повинна вміти ставити перед собою і вирішувати теоретичні і практичні завдання [7]. З огляду на це, можна сказати, що людське мислення – це біосоціопсихологічний процес, покликаний забезпечувати пошук необхідних засобів і способів задоволення потреб, що виникли. Але не тільки мислення, а й людська воля спонукаються тими або іншими потребами. За допомогою вольових зусиль, цілеспрямованості, наполегливості людина долає труднощі, перешкоди, що виникають на шляху реалізації потреб. Потреби стають основними причинами певних психологічних станів, переживань, почуттів людини. Залежно від того, як задоволено або незадоволено навчальні потреби вчителів гуманітарних дисциплін, вони переживають радість чи, навпаки, – зазнають численних або поодиноких психічних стресів, відчувають психологічний дискомфорт, горе, гнів, пригніченість у професійній діяльності тощо. Ось чому загальна мета оцінювання навчання та потреб розвитку – це гарантування вчителям гуманітарних дисциплін, що надане навчання не є марною витратою ресурсів і що воно допоможе в подальшій роботі, а також сприятиме уникненню небезпеки перенавчання або недостатнього навчання, а також відсутності проблеми.

Так перенавчання (“ми вирішили, що буде цікаво включити цю тему, оскільки одному або декільком учасникам, можливо, це буде корисним, а іншим не зашкодить”) означає марно витрачений час викладача, витрати на устаткування та пристосування. Для вчителів, що навчатимуться в умовах післядипломної освіти, встановлено дуже високі стандарти, і вірогідність їх невдачі збільшується, хоча вони відмінно і впевнено можуть виконати навчальну роботу. Це виливається в незадоволення навчанням і може викликати перехід або пошук іншого навчального закладу. Результатом недостатнього навчання може стати марнування часу керівниками навчання, помилки та час на їх виправлення, незадоволеність навчанням, тому що вчителі, що навчатимуться, відчуватимуть себе не підготовленими, некомпетентними і не в змозі виконувати необхідні завдання.

Якщо ми зможемо забезпечити вчителям гуманітарних дисциплін у післядипломній освіті якісне оцінювання їхньої потреби навчання, результати повинні бути наступними: навчання буде доречним та ефективним; учасники будуть більш мотивованими, якщо їх потреби задовольняються; якщо правильно оцінити потреби, управління буде більш ефективним, в матеріальному плані включно.

Підвищення ефективності навчання вчителів гуманітарних дисциплін в умовах післядипломної освіти безпосередньо залежить від доцільності добору і використання різноманітних, найбільш адекватних навчальній темі методів навчання, а також від активізації всього навчального процесу. При плануванні конкретних занять викладачам необхідно враховувати, що будь-який метод навчання має тією чи іншою мірою забезпечувати: активну участь вчителів гуманітарних дисциплін у процесі навчання; встановлення зворотного зв'язку в системі “викладач/тренер – слухач/той, хто навчається”; можливість застосування набутих навичок і знань в реальній професійній діяльності; розвиток цільових навичок поведінки (самостійної творчої діяльності, роботи в малих групах); мотивацію вчителів гуманітарних дисциплін до підвищення ефективності своєї діяльності на заняттях і в реальних ситуаціях; можливість отримувати знання на груповому та індивідуальному рівнях.

У процесі навчання для викладача найбільш доцільне використання, в першу чергу, тих методів, при яких: у вчителів гуманітарних дисциплін розвивається бажання до творчої, продуктивної праці; вони прагнуть до активних дій, досягають успіхів і мотивують власну поведінку; відпрацьовуються моделі поведінки, необхідні для успішної професійної діяльності. Цим вимогам найбільш відповідають інтерактивні методи навчання. Отже, інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння, спільного вирішення навчальних завдань, розвитку особистісних якостей тих, хто навчається. Саме проведення дискусій, круглих столів, науково-практичних семінарів, конференцій, форумів, зміст яких спрямовано на усвідомлення вчителями гуманітарних дисциплін особистісної, професійної та соціальної значущості оцінювальної діяльності, а також її впливу на навчально-виховний процес, значно сприятиме розвитку таких їхніх особистісних якостей, як комунікабельність, співробітництво, уміння відстоювати свою точку зору, йти на компроміси тощо.

Викладачу, що буде здійснювати підготовку вчителів гуманітарних дисциплін до тестового оцінювання навчальних досягнень учнів, необхідно чітко дотримуватися правил організації інтерактивного навчання: по-перше, у роботу повинні бути залучені (в тій чи іншій мірі) всі вчителі гуманітарних дисциплін, які перебувають в експериментальних групах; по-друге, їхня активна участь у роботі має заохочуватися; по-третє, вони мають самостійно розробляти та виконувати правила роботи у малих групах; по-четверте, під час використання інтерактивних методів навчання не повинно бути більше 30 осіб. Тільки в цьому випадку можлива продуктивна робота у малих групах.

Отже, для забезпечення *мотивації вчителів гуманітарних дисциплін до ефективного тестового оцінювання навчальних досягнень учнів* необхідно провести аналіз їхніх потреб навчання у контексті тестового оцінювання навчальних досягнень учнів, а також проведення дискусій, круглих столів та інших інтерактивних методів навчання, зміст яких впливатиме на усвідомлення значущості оцінювальної діяльності, а також її впливу на навчально-виховний процес.

Щодо реалізації другої педагогічної умови – забезпечення реалізації андрагогічних принципів навчання в процесі підготовки вчителів гуманітарних дисциплін у післядипломній освіті до тестового оцінювання навчальних досягнень

учнів — то слід зазначити, що саме андрагогічні принципи навчання визнані сучасними науковцями (Л. Горбуновою, А. Гордієнко, А. Марон, Я. Петровим, М. Скрипник, Л. Н. Фоменко та ін.), провідними у післядипломній освіті [1; 2; 3; 4; 5; 6; 10 та ін.].

Основними з них є такі: пріоритет самостійного навчання, принцип спільної діяльності, принцип спираючись на досвід тих, хто навчається, індивідуалізація навчання, системність навчання, конкретність навчання, принцип актуалізації результатів навчання, принцип елективності навчання, принцип розвитку освітніх потреб, принцип усвідомленості навчання. Більшість з них перегукуються із загальнопедагогічними принципами навчання, тому акцентуємо увагу лише на головних положеннях, що характеризують ці принципи, а саме: у чому специфіка навчання дорослих, на що необхідно звернути увагу у процесі підготовки вчителів гуманітарних дисциплін у післядипломній освіті до тестового оцінювання навчальних досягнень учнів.

По-перше, на правильне розуміння сутності поняття “дорослість”. На погляд С. Змеєва, це людина, яка у житті поводить себе усвідомлено й відповідально і зайнята певною справою; має відносно сформовані фізіологічні й психологічні функції, зокрема, мислення й емоційно-вольову сферу; відрізняється досить високим рівнем самосвідомості: вона усвідомлює себе все більш самостійною, самокерованою особистістю, незалежною в матеріальному (економічному), юридичному, моральному, психологічному відношеннях, а також має важливу відмінність дорослої людини — наявність життєвого досвіду, що виступає в трьох різновидах: побутовий, професійний і соціальний [5, с. 123].

По-друге, вчені (А. Марон, I. Lorge, G. Darkenwald, S. Merriam та ін.) доводять, що, природно, із віком деякі фізіологічні функції людського організму, пов'язані з процесом навчання, трохи слабшають: знижуються зір, слух, погіршуються пам'ять, швидкість і гнучкість мислення, повільнішає швидкість реакції. Однак, ці негативні явища виникають після п'ятдесяти років; по-друге, поряд із цим з'являються позитивні якості, що сприяють навчанню: життєвий досвід, обґрунтованість, раціональність умовиводів, схильність до аналізу тощо [14 та ін.].

Експерименти американських психологів (І. Лордж та ін.) показали, що у тих випадках, коли під час навчання необхідна глибина розуміння, осмислення, здатність спостерігати, робити висновки, дорослим це вдається краще, ніж молодим. Правда, майже у всіх випадках, відмічають вчені, дорослі програють молодим у швидкості засвоєння матеріалу та у швидкості виконання навчальних завдань, однак, це аж ніяк не свідчить про нездатність дорослих до навчання [15, с. 157]. Л. Ітельсон, А. Вербицький, А. Кнох, Я. Петрова, Л. Фоменко та інші відмічають наявність у людини рухливих, що знаходяться в стадії формування, і застиглих, сформованих інтелектуальних здібностей. Рухливі здібності здебільшого розглядаються як здатні пристосовуватися до вирішення будь-яких завдань. Вони майже не залежать від досвіду, впливу культури, утворення, пов'язані з нейрофізіологічними структурами людини. Ці здібності з віком слабшають. Сформовані здібності, навпаки, містять у собі такі уміння, набуті людиною в результаті навчання, життєвого досвіду, впливу культури, цивілізації, як словесне спілкування, арифметичні навички, індуктивне мислення. З віком вони не слабшають, а посилюються [2].

Дослідженнями як вітчизняних, так і зарубіжних науковців (Ю. Кулоткін, А. Хуберман, Е. Степанова та ін.) доведено і те, що здібності до навчання дорослих людей від 20 до 60 років істотно не змінюються. А у людей розумової праці ці здібності зберігаються довше. Різні психофізіологічні функції стають усе більш взаємозалежними, інтегрованими в деякий цілісний ансамбль — це, очевидно, дозволяє людині компенсувати недоліки в розвитку однієї функції (наприклад, пам'яті) за рахунок розвитку іншої (наприклад, мислення). Мислення дорослих, відзначає Е. Степанова, відрізняється більш гнучкими переходами у взаємозв'язках образних, логічних і діючих компонентів, ніж у молодих [6, с. 21; 9, с. 32; 12, с. 66]. Говорячи про основні потреби особистості, А. Маслоу відзначав, що “потреба в знанні... інтегрується зі страхом перед знаннями, із тривогою, із потребою в безпеці й впевненості”. У процесі навчання, вважає цей відомий психолог, відбувається “діалектична взаємодія прагнення вперед і руху назад, що одночасно є битвою між страхом і мужністю” [16, с. 67].

По-третє, викладачам варто звернути увагу і на те, що відчутні труднощі дорослої людини мають психологічний характер і природу. Прагнучи до життєво необхідної мети, дорослі жадають її досягти, внести якісь позитивні зміни у своєму житті, роботі, соціальному стані, але, з іншого боку, у них виникає страх перед узятою на себе відповідальністю за навчання: звичка до стабільного, сталого стану речей вступає в протиріччя з неминучими змінами, які відбуваються. Дорослих непокоять сумніви у своїх здібностях до навчання, страх, що в процесі навчання будуть виявлятися їхня неграмотність, невміння вчитися, що при цьому неминуче порівняння їх з іншими, хто навчається, буде не на їхню користь. Кожен із власного досвіду знає, що нам зовсім не подобається виглядати в чужих очах гірше, ніж хотілося б. У деяких дорослих людей викликає почуття широкосердного дискомфорту сама ідея повернення в шкільні стіни, до шкільних парт, дошки. Усі ці фактори й умови значно впливають на весь процес навчання дорослих людей, і їх обов'язково варто враховувати під час організації навчання.

Отже, є всі підстави стверджувально вважати, що вчителям гуманітарних дисциплін, які навчатимуться за програмою розробленого нами елективного курсу, притаманні такі характеристики: вони усвідомлюють себе усе більш самостійною, самокерованою особистістю; мають більший запас життєвого досвіду, що стає важливим джерелом навчання їх самих та їхніх колег; їхня готовність до навчання (мотивація) визначається прагненням за допомогою навчальної діяльності вирішити свої життєвоважливі проблеми і досягти конкретної мети; вони прагнуть до невідкладної реалізації отриманих знань, умінь, навичок і якостей; їхня навчальна діяльність значною мірою обумовлена тимчасовими, просторовими, професійними, побутовими, соціальними факторами (умовами).

Щодо третьої педагогічної умови — *створення банку інформаційно-методичних ресурсів для забезпечення якості тестового оцінювання навчальних досягнень учнів під час вивчення гуманітарних дисциплін*. У складі вищезазначеного банку інформаційно-методичних ресурсів були виділені окремі блоки, а саме: інформаційно-методичного супроводу, інструментально-методичного забезпечення тестування, моніторингу якості освіти.

Щодо інформаційно-методичного супроводу, то нами було розроблено програму елективного курсу «Тестове оцінювання навчальних досягнень учнів при вивченні дисциплін гуманітарного циклу», метою якої є підготовка вчителів гу-

манітарних дисциплін у післядипломній освіті до тестового оцінювання учнів. Відповідно до змісту програми було укладено робочий зошит для вчителів гуманітарних дисциплін, а також презентації у програмі PowerPoint. Більш детально ознайомитися з матеріалами можна в електронній бібліотеці університету.

У блоці інструментально-методичного забезпечення тестування систематизовані матеріали, що безпосередньо використовуються на заняттях з вчителями гуманітарних дисциплін, зокрема різні методики валідації тестів, виявлення дефектів тестових завдань, опис форматів тестових завдань, зразки бланків для відповідей, комп'ютерні програми з тестування тощо.

Що стосується блоку моніторингу якості освіти, то ми намагалися створити систему, яка б дозволяла забезпечувати постійний контроль за навчальним процесом із метою виявити, чи відповідає він бажаному результату або першопрогнозам; а також проводити збір інформації для вивчення думки вчителів щодо тестового оцінювання навчальних досягнень учнів у школі.

Отже, реалізація вищезазначених педагогічних умов у процесі підготовки вчителів гуманітарних дисциплін у післядипломній освіті дозволить значно підвищити рівень їхньої готовності до тестового оцінювання навчальних досягнень учнів.

Література:

1. Андраго в открытом обществе: Материалы российско-польского семинара / Под ред. Е. А. Соколовской, Т. В. Шадринной. — СПб—Иркутск—Рюск, 2000. — 242 с.

2. Возрастные особенности психических функций взрослых в период зрелости (41–46 лет) / Под ред. Я. И. Петрова, Л. Н. Фоменко. — Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1984. — 147 с.

3. Горбунова Л. Л. Образование взрослых в современном обществе и его основные принципы // Инновационные модели образовательных технологий и систем. — СПб.: ИОВ РАО, 1998. — С. 10–14.

4. Гордиенко А. А. Образование взрослых в современной России: проблемы и приоритеты // Образование взрослых для развития личности и мирового сообщества: Материалы международной научн.-практ. конференции. — Новосибирск: ЦСА, 2000. — С. 26–49.

5. Змеев С. И. Андрагогика: основы теории и технологии обучения взрослых. — М.: ПЕРСЭ. — 2003. — 206 с.

6. Кулоткин Ю. Н. Психология обучения взрослых. — М.: Наука, 1985. — 216 с.

7. Кухаренко В.Н. и др. Практикум дистанционного обучения. Учебное пособие / Под ред В.Н. Кухаренко. - Харьков: НТУ «ХПИ», 2001. - 124с.

8. Маршалл. А. Принципы экономической науки. В 3-х т. / А. Маршалл. — М.: Прогресс, 1993. — Т. 1. — 415 с.

9. Педагогическое образование для XXI века: Матер. междунар. науч.-практ. конф., 13-16 апреля 1994 г., МПГУ им. В.И. Ленина. — М.: МИП “НВ Магистр”, 1994. — 264 с.

10. Скришник М. Категорія “дорослості” як предмет дослідження в людинознавстві: інтерпретація дорослості в реальності післядипломної педагогічної освіти / Марина Скришник // Управління освітою. — 2009. — Число 16 (220), серпень. — С. 11–18.

11. Словник-довідник з професійної педагогіки : [за ред. А. В. Семенової]. — Одеса : Пальміра, 2006. — 272 с.

12. Сучасні інноваційні технології навчання дорослих: Інформаційно-методичні матеріали для учасників Літньої школи. / За ред. С. К. Хаджирадевої. — Одеса: Вид-во ОРІДУ, 2004. — 176 с.

13. ЮНЕСКО и развитие образования взрослых // Перспективы. — 1982. — № 1–2. — С. 137–145.

14. Darkenwald G. G., Merriam S. B. Adult Education: Foundations of Practice. — N. Y., 1982.

15. Lorge I. Adult Learning // Adult Education. — N. Y., 1952. — № 5.

16. Maslow A. H. Toward a Psychology of Being. — N. Y., 1968.

СПЕЦИФИКА МОНІТОРИНГУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩІХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

УДК: 378.01

Єрмакова С. С.

У статті розкрито сутність моніторингового дослідження професійної підготовки майбутніх викладачів вищих технічних навчальних закладів, яке проходило на базі експериментальної педагогічної лабораторії.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх викладачів вищих технічних навчальних закладів, моніторинг професійної підготовки.

СПЕЦИФИКА МОНИТОРИНГА ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВИЩИХ ТЕХНИЧЕСКИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

В статье раскрыта сущность мониторингового исследования профессиональной подготовки будущих преподавателей высших технических учебных заведений, что проходило на базе экспериментальной педагогической лаборатории.

Ключевые слова: профессиональная подготовка будущих преподавателей высших технических учебных заведений, мониторинг профессиональной подготовки.

FEATURES MONITORING OF PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF TECHNICAL EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Ermacova S.

Essence of monitoring research of professional preparation of future teachers of higher technical educational establishments is exposed in the article, which passed on the base of experimental pedagogical laboratory.

Key words: professional preparation of future teachers of higher technical educational establishments, monitoring of professional preparation.

Постановка проблеми. Якість освіти та системне управління нею є ключовою проблемою збереження і розвитку інтелектуального потенціалу України. Сучасні науковці визначають, що особливність управління якістю освіти полягає в